

k a r n o ! Hitro in lepo pisanje naj pride samo ob sebi. Za lepopisje nenadarjeni učenci se vender z lahkoto privadijo različni pisavi, katero more brati vsakdo. V tem oziru je napravil Niebuhr prav dobro opazko z besedami: „Das Absenden eines schlecht geschriebenen Briefes ist eine so unverschämte Handlung, wie ich nur irgend eine weiss“.

Učitelj ne sme tudi le grajati pisave učencev, marveč jim skupno na tablo kazati, kako se lahko varujejo napak. Vzorna učiteljeva pisava je najboljša metoda.

Kakor pri vsakem pouku, tako je tudi pri tem zelo važno, da učitelj napreduje od lažjega k težjemu, ne pa po abecednem redu. Pri slovenski pisavi v to svrhu priporočamo naslednjo razvrstitev in sicer male črke: i, u, n, m, r, v (w), z, ž; e, l, b, c, č, o, a, t, d; p, j, g, (q, y); h, k, f; s, š. Pisava bodi v začetku vedno velika, kajti drugače ni razločna, torej tudi ne lepa. Na najnižji stopinji je seveda pisanje v zvezi z branjem. Kadar učenci pričnejo s črnilom pisati, poskušajo naj v začetku rahlo s suhim peresom, kajti drugače preveč pritiskajo in mažejo, ker so se s kamenitim pisalom navadili tako. Snažnost je tu jako važna. — Potem pa se more pričeti z narekovalnim pisanjem, katero smo prej natančneje razložili. Točnost in strogost je tu glavna stvar. Ako tu učitelj preveč prizanaša, potem postanejo učenci zanikarni.

Pri velikih črkah svetujemo sledeči vzpored: U, (Y), Z, Ž; I, J, H, K; V, (W), A, N, M; P, R, B, T, F; C, Č, G, Q, O, S,

Š, L, E; D.*) Posamne črke treba je v razne poteze razdeliti. Pozneje treba učitelju paziti tudi na to, da so posamne črke in tudi črte jednako narazen. Končno pišejo učenci po predpisih. Važno je tudi pisanje števil, v začetku seveda v naravni vrsti, pri lepopisji pa n. pr. v sledečem redu: 1, 4, 7, 6, 0, 9, 5, 2, 8, 3.

Na večrazrednicah vadimo tudi nemško pisavo na enak način.*) Učitelj naj vedno pazi, da je vse pisanje v šoli lepopisje. Tudi pisava na jedni črti ali na podkladku mora biti lepa, ako je tudi manjša.

Na meščanskih šolah učimo učence še okroglo (ronde-) pisave in lapidarne.

Za rondpisanje imamo posebna peresa in posebno liniaturo. Zvezke morajo učenci vedno ravno držati pred seboj, peresa pa po konci ter ne ž njimi pritiskati. Za posamne črke je treba posebnih predvaj, to so razne črte in kljuke. Učenci najprej pišejo po učiteljevem navodu s šolske table, potem po tiskanih predpisih.

Za lapidarno pisavo potrebujemo ravnila in šestila (cirklja), s katerim najprej napravimo mrežo iz enakih malih kvadratov. Za sleharno črko potrebujemo 7 kvadratov na visokost ter 3, časih 4 na širokost. Črke poteze vlečemo večinoma z ravnilom, prostor med njimi pa zalijemo s črnim tušem. Navadne slovenske velike tiskane črke v naših knjigah imajo to obliko, malo so umetneje sestavljene.

— z —

*) Glede na obliko črk je poučevanje v pisanji na raznih šolah kaj različno. Za napredovanje v tej stroki pa je jako želeti, da se doseže več jednosti v oblikah. V to svrhu so najbolj priporočati oblike po Fr. Kurandi, katerega predpisna zbirka se dobi v zalogi šolskih knjig na Dunaji za 46 kr. Ured.

Pripovedke v ljudski šoli.

„Dragi otroci! Ako bodete danes prav pridni, mirni in poslušni, povem vam lepo pripovedko;“ ali: „Ako bodete danes glasno, jasno in v celih stavkih odgovarjali, povem vam konci pouka lepo zgodbico“. — Jako

dobro bodo vplivale take besede na šolsko mladino. Takoj je v šolski sobi vse tiho, otroci mirno sedé, pazno poslušajo vsako učiteljevo besedo. Vse se vrši v najlepšem redu.

Ako bi nemirnež hotel kaliti šolski mir, zadostuje učiteljeva opomnja, da ne bode povedal pripovedke in takoj se umiri nagnjivi deček.

Vprašamo: Kaj in kako naj učitelj pripoveduje? — Temu vprašanju ne bodem na dolgo in široko odgovarjal, ker so nam o tem pedagoški klasiki zadosti spisal. Navedem pa besede pedagoga, ki pravi: „Imamo pravljice, ki so pravi biseri svoje vrste. Pripovedujejo se v predilnicah in ogljarnicah. Da si takih pravljic nabere, bodi učitelju skrb“. —

Sicer moram poudarjati, da ni baš lahko „dobro pripovedovati“, kajti v to je treba dosti vaje. Najbolj vpliva pripovedka na mladino, ako je posneta iz otroškega nazornega okrožja. Učitelj mora znati mladini nazorno pripovedovati. Hočeš li, da kaka pripovedka pri otrocih doseže svoj namen, moraš jo znati na primernem mestu uvrstiti pouku, a tako, da se ne bode znalo, da si to navlaš storil. Mora pa biti pripovedka taka, da ugaja duševnim potrebam mladih poslušalcev. Vrh tega naj nosi na sebi pečat notranje resničnosti. Dejanja naj se vrste drugo za drugim jasno in redno. Učitelj pripoveduj lahko, razločno in takó, da ga bodo otroci lahko umeli.

Napósled kaži po svojem glasu in kretanji, da čutiš in se živo zanimaš za pripovedko. Tako naj učitelj vzgled hudobnosti, lažnivosti, sleparstva, zvijače, hudobije, nepokorščine, prevare itd. pripoveduje, da se mu bode videlo, da taka zla zaničuje, da je radi njih nejevoljen, žalosten, potr. Nasprotno naj pripovedke o srčni milini, odkritosrčnosti, pravicoljubnosti, krotkosti, pridnosti itd. pripoveduje z živim odobravanjem in spoštljivo-veselo, z občudovanjem.

Baš to nam potrjuje Rückert, rekši:

„Lass auf dich etwas rechten Eindruck machen,
So wirst du schnell den rechten Ausdruck finden;
Und kannst du nur den rechten Ausdruck finden,
So wirst du schnell den rechten Eindruck machen.“

Mladini moramo večkrat kaj pripovedovati in sicer kaj zanimivega. Ona nam bode zbog tega udanejša in hvaležnejša. Otrok ljubi onega, ki mu napravlja veselje in zabavo; zato bode mladina potem mirna in poslušna ter disciplina izborna. Pozornejši bodo vsled tega otroci tudi pri drugih predmetih.

Tako se bodo uresničile Diesterwegove besede: „Der Blick der Schüler folge dem Lehrer, wie der Trabant der Sonne“. —

In da bi se tako zgodilo: Pomozi Bog!

A. Leban — Komen.

Vzgojila zoper surovost.

Kdor motri našo šolsko mladino, posebno na kmetih, zapazil bode dostikrat v njej vedenji prav neprimerno surovost in neotesanost. Ta surovost ima svoj izvor v nedostatku uravstvene omike. Otroku srce izobražati, vzgajati v njem nežno čutenje je pač naloga, ki spada posebno v področje roditeljev. Ker pa je namen šole v prvi vrsti vzgoja, v drugi šele pouk, podvzati se mora učitelj, da odpravi kolikor toliko hudi ta nedostatek.

Vsak spretui zdravnik odstrani pri bolniku najprej vzrok bolezni. Tako naj stori tudi duševni zdravnik — vzgojevalec. Da odstranimo prej navedeni vzrok surovosti,

imamo le jeden glavni pripomoček — uravstveno vzgojo. Učitelj bode rabil torej vsa vzgojila, katera mu šolske razmere sploh dopuščajo. Prvo in najbolj važno vzgojilo pa je pouk. Vsi učni predmeti pač niso, dejali bi, jednake vzgojne moči; najbolj izdaten je v tem oziru jezikovni pouk. Koliko porabne snovi, prozaičnih in poetičnih proizvodov je že v naših berilih! Koliko bode dosegel učitelj, ki je sam izobražen in rahlo-čuten dovolj, ako jih primerno uporablja! Precej merodajno je v tem oziru, da se berila modro izbirajo. Kdor bere n. pr. s svojimi učenci nežno Valjavčevo pesmico „Drevó v cvetu“ po zimi, ta je neovržno dokazal, da